

Gewone Europese zeeoor

Haliotis tuberculata

(foto boven)

Kleinere en sterker geplooide vorm *lamellosa* uit de Middellandse Zee

Familie: zeeoren (*Haliotidae*). **Kenmerken:** schelp tot ongeveer 130 mm lang, in de Middellandse Zee (vorm *lamellosa*) tussen de 30 en 50 mm (zie eerste kolom), oorvormig, met eenvoudige winding en een breed uitlopende laatste omgang. Deze heeft gaten in de periferie, die alleen aan het jongste deel open blijven. Uit de voorste (open) gaten komen bij het levende dier tentakelachtige aangroeisels, die kennelijk een zintuiglijke functie hebben. Door de achterste gaten stroomt het verbruikte ademwater uit. Oppervlak fijn geribbeld, met uit elkaar liggende, grof uitwaaiende spiraalplooiën.

Kleur: donkerbruin, groen tot rood gemarmerd. Van binnen parelmoerkleurig. **Leefwijze:** onder de getijden-grens, diepte tot 30 m, de vorm uit de Middellandse Zee tussen 1 en 15 m. Het dier hecht zich met zijn sterke zuigvoet aan stenen. **Vindplaats:** vanaf de Kanaaleilanden zuidwaarts tot Portugal, Middellandse Zee (*lamellosa*). **Bijzonderheden:** het vlees is eetbaar. Vissers bieden soms lege schelpen ter verkoop aan.

Italiaanse sleutelgathoren

Diodora italica

(foto linksonder)

Familie: sleutelgathorens (*Fissurellidae*). **Kenmerken:** schelp tussen de 30 en 50 mm lang, met knobbelige traliestructuur en een gatvormige anaalopening aan de top. **Kleur:** wit, vaak met van de top uitlopende donkere kleurbanden. Het gat dat zich iets voor het midden bevindt, is aan de binnenkant omringd met een van achteren aflopende eeltlip. Van binnen porseleinachtig, onderrand fijn gekarteld. **Leefwijze:** onder in de getijdenzone en lager. De dieren zitten overdag verstopt en grazen 's nachts de met algen begroeide stenen af. **Vindplaats:** alleen in de Middellandse Zee.

Gewone sleutelgathoren

Diodora graeca

(foto midden rechts)

Kenmerken: schelp ongeveer 25 mm lang, met sterke, knobbelige traliestructuur van sterke radiale en zwakkere concentrische ribben. **Kleur:** bruin, vaak lichter, soms met donkere strepen en vlekken. Het gat ligt voor het midden. Binnenrand van de schelp fijn gekarteld. **Leefwijze:** langs rotsige kusten onder stenen. Onderste deel getijdengebied. In de buurt van sponzen. **Vindplaats:** behalve in de Middellandse Zee, ook langs de Franse westkust en Bretagne.

Huzards napjeslak

Emarginula huzardii

(foto rechtsonder)

Kenmerken: gewoonlijk tussen 8 en 10 mm lang, met een randspleet aan de voorkant (anaalopening). Apex naar binnen neigend. **Kleur:** wit, oppervlak getralied. **Leefwijze:** regelmatig op harde bodem, vooral onder stenen, op geringe diepte. **Vindplaats:** Middellandse Zee.

Priktofhoren

Calliostoma zizyphinum

(foto boven)

Familie: tolhorens (*Trochidae*). **Kenmerken:** schelp aan de basis 25-30 mm in doorsnede, ongeveer net zo hoog als breed. Omtrek kegelvormig, rechte zijden. Onderkant afgevlakt, aan de basis hoekig. Geen navel. Mondopening schuin, vierkant afgerond; binnenkant parelmoerkleurig. Scherpe mondrand. Windingen met fijne, platte spiralen boven de sutuur, daar sterk naar voren springend. Aan de onderkant lichter met gelijkmatige spiraalgroeven. **Leefwijze:** de dieren leven op zandbodems en door organismen versterkte (secundaire) harde bodem, meestal onder de 10 m (tot 300 m) diepte. Ze voeden zich met fijne zwevende en zinkende stoffen (detritus) en algen, die ze al kruipend met hun radula van de ondergrond grazen. Vissers hebben ze vaak in hun sleepnet. **Vindplaats:** in deze vorm alleen in de Middellandse Zee.

Gepareelde priktofhoren

Calliostoma zizyphinum

forma *conuloide*

(foto onder)

Calliostoma granulatatum

Kenmerken: onderscheid met de soort uit de Middellandse Zee (zie boven) bestaat in grootte, sculptuur, verspreiding en leefwijze. Het huisje is kleiner met een hoogte en breedte van minder dan 25 mm. Minder en grovere spiraalribbels. **Kleur:** exemplaren uit ondiep water zijn blauwachtig grijs met violetrode vlekken; die van grotere diepte roze, bleek tot geheel wit. **Leefwijze:** in het onderste deel van de getijdenzone en dieper. In Bretagne zijn ze bij eb te vinden aan de onderkant van overhangende rotsblokken, die bedekt zijn met sponzen, zakpijpen en hydrozoën, die een deel van het voedsel uitmaken. **Vindplaats:** aan de Atlantische kust van Europa van Noorwegen tot de Canarische eilanden. Tot 1894 werden ze voor het Duitse eiland Helgoland aangetroffen in de fuiken van de kreeftenvissers, maar nu zijn ze in dat gebied zeldzaam en beschermd. In Bretagne komen ze veel voor. **Bijzonderheden:** men is het er niet over eens of het gaat om een variëteit van de hierboven genoemde *C. zizyphinum* of om een eigen soort. In de Middellandse Zee, maar ook in het Europese deel van de Atlantische Oceaan van de Shetlandeilanden naar het zuiden en in het Kanaal (niet in de Noordzee) komt ook de soort *Calliostoma granulatatum* voor, met een dunner schelp en fijnkorreliger spiraalribbels (zie eerste kolom).

Geknobbelde tolhoren

Gibbula magus

(foto boven)

Ten westen van Mont-Saint-Michel komt de geknobbelde tolhoren veel voor.

Familie: tolhorens (*Trochidae*). **Kenmerken:** schelp tot 28 mm in doorsnede en 25 mm hoog, trapvormig, ingedrukt. Oppervlak ruw, met onregelmatige, grote spiraalribbels. Op de omgangen vaak axiaal verlopende knobbels. Basis vlak, met een dikkere spiraal aan de omgang. Top klein. Sutuur duidelijk. Navel groot en trechtervormig. Mondopening scheef, aan de binnenrand verdikt. Van binnen parelmoerkleurig. **Kleur:** variabel; basiskleur wittig, daarbij rode schuin weglappende gevulde lijnen. **Leefwijze:** in het getijdengebied, maar ook dieper, in *Zostera*-zeegrasweiden, meestal ingegraven in het zand. **Vindplaats:** van de Kanaalkust (Bretagne) tot in de Middellandse Zee.

Asgrauwe tolhoren

Gibbula cineraria

(foto midden links)

Kenmerken: schelp tot 20 mm hoog (meestal kleiner), kegelvormig, met iets gewelfde omgangen en vlakke basis. Ondiepe sutuur, zwakke spiraalsculptuur, stompe apex. Mondopening hoekig. Van binnen parelmoerkleurig. Navel iets ingesnoerd. **Leefwijze:** in het getijdengebied, op rotsachtige bodems, waar het dier zich voedt met algen. **Vindplaats:** van Noorwegen tot de Middellandse Zee.

Genavelde tolhoren

Gibbula umbilicalis

(foto midden rechts)

Navelvorming bij *Gibbula umbilicalis* (links) en bij *G. pennanti* (rechts)

Kenmerken: schelp tot 15 mm doorsnede en 12 mm hoog, met stompe top. Sutuur zo ondiep dat de omgangen bijna onmerkbaar in elkaar overgaan. Fijne spiralen. Van binnen parelmoerkleurig. Wijde, diepe navel. **Kleur:** basiskleur blauwig wit met violetrode vlamlijnen. **Leefwijze:** in het getijdengebied en dieper, op stenen, graast de algen af. **Vindplaats:** Bretagne, Atlantische kust van Frankrijk en Engeland, niet in de Noordzee. **Bijzonderheden:** gemakkelijk te verwisselen met de net zo getekende schelpen van de *Gibbula pennanti* uit hetzelfde verspreidingsgebied, die een gesloten of heel beperkte navel hebben (zie eerste kolom).

Fonkelende tolhoren

Gibbula ardens

(foto linksonder)

Kenmerken: schelp 8-16 mm doorsnede, trapvormig, ingedrukt. **Kleur:** witte vlammen of vlekken onder de sutuur. Van binnen parelmoerkleurig. **Leefwijze:** op geringe diepte, op zachte bodem, veelal in zeegrasweiden. **Vindplaats:** Middellandse Zee.

Wijdgenavelde tolhoren

Gibbula umbilicaris

(foto rechtsonder)

Kenmerken: schelp 10-25 mm in doorsnede, ingedrukt, ronde windingen. Witte navel. **Kleur:** roodachtig tot donkerbruin, vaak met lichtere vlekken. **Leefwijze:** voornamelijk tussen zeegras (*Posidonia oceanica*). **Vindplaats:** Middellandse Zee.

Wittige tolhoren

Gibbula albida

(foto linksboven)

Gibbula adansonii

(8-10 mm)

Gibbula adriatica

(9-12 mm)

Familie: tolhorens (*Trochidae*). **Kenmerken:** schelp 10-24 mm doorsnede, met sterk verhoogde windingen en trapvormige omgangen. Aan de sutuur hoekig en aan de randen schuin afgevlakt. Elke omgang met vier smalle spiraalribbels, die worden gescheiden door bredere tussenruimten. Mondopening groot, afgerond-vierkant, met sterke buitenlip. Van binnen parelmoerkleurig. Basis vlak gewelfd, met zes gelijkmatig lopende spiralen. Navel eeltig versmald of gevuld. **Kleur:** variabel wit, grijs, olijfgroen, vaak met bruine schouderlekken en schuin aflopende vlamme banden. **Leefwijze:** in water bij de kust, op zand, regelmatig en niet zelden tussen *Cystoria*-algen en zeegrasweiden. **Vindplaats:** voornamelijk in het oosten van de Middellandse Zee en enkele vindplaatsen langs de Spaans-Catalaanse kust. Gemakkelijk te verwisselen met *Gibbula adansonii* en *G. adriatica* (zie eerste kolom).

Tempeltolhoren

Gibbula fanulum

(foto rechtsboven)

Kenmerken: schelp tot 20 mm doorsnede, ongeveer even hoog als breed, met iets gewelfde, vaak ook axiaal gebogen omgangen, aan de sutuur overhangend en dubbel gekield. Basis gewelfd met enkele spiraalribbels. Navel trechtervormig. Scherpe mondopening. Van binnen parelmoerkleurig. **Kleur:** wittig, met roodbruine vlammen. **Leefwijze:** in ondiep water, op rotsen en in zeegrasweiden. **Vindplaats:** Middellandse Zee tot het zuiden van Portugal.

Gevlamde tolhoren

Gibbula divaricata

(foto linksonder)

omtrek van het huis

Kenmerken: schelp tot 20 mm doorsnede, lichtgewelfde omgangen met ingesneden sutuur. Laatste omgang iets dieper aangezet. Van binnen parelmoerkleurig. Basis gewelfd, met talloze spiralen, die iets breder zijn dan bij de hierna volgende *rarilineata* (onderscheidend kenmerk). Navel nauw of geheel gesloten. **Kleur:** witgroen met afwaarts gaande, gebogen lijnen van karmijnrode puntjes. **Leefwijze:** op geringe diepte, regelmatig en vaak tussen algen en onder stenen. **Vindplaats:** Middellandse Zee tot het zuiden van Portugal.

Spaarzaam gelijnde tolhoren

Gibbula rarilineata

(foto rechtsonder)

Kenmerken: schelp tot slechts 14 mm doorsnede, tamelijk afgeschuinde omgangen met een scherpe kant aan de basis. Deze is vlak of slechts licht gewelfd en heeft fijnere spiraalribbels. De navel is ook nauw of gesloten. Kleur en tekening net als bij *divaricata*, maar minder gestippeld en verder uit elkaar gelegen. **Leefwijze en vindplaats:** zie *divaricata*.